

Stichting Cuypersgenootschap

Stichting tot behoud van negentiende- en
twintigste-eeuws cultuurgoed in Nederland



ProWest
vereniging promotie westelijke tuinsteden



ERFGOED VERENIGING
Heemschut

Stadsdeel Nieuw-West
T.a.v. de leden van de stadsdeelraad
Postbus 2003
1000 CA Amsterdam

Cc: woningstichting Eigen Haard, t.a.v. Dhr. Bozelie, het Dagelijks Bestuur van Nieuw-West

Betreft: inspraak op participatieplan en startnotitie aireystrook Slotermeer

Amsterdam/Hilversum, 23 januari 2012

Geachte leden van de stadsdeelraad,

De erfgoedverenigingen Cuypersgenootschap en Heemschut en bewonersvereniging ProWest zijn al enige tijd actief betrokken bij de vernieuwing van de aireystrook aan de Burgemeester de Vlugtlaan. Vanwege de bespreking van het participatieplan en de startnotitie in de stadsdeelraad wenden wij ons tot u.

De aireystrook is begin jaren vijftig gebouwd. Bij de bouw heeft men gebruik gemaakt van het voor de vroege jaren vijftig kenmerkende aireysysteem. Dit Engelse bouwsysteem werd in de eerste jaren na de oorlog veel in ons land gebruikt om, ondanks de materiaalschaarste, snel woningen te kunnen realiseren en zo een bijdrage te leveren aan de aanpak van de woningnood. Anno 2012 zijn veel van de met dit systeem gebouwde complexen verdwenen. Behoud van de nog resterende complexen is daarom van bijzonder cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang. De aireystrook aan de De Vlugtlaan is bovendien interessant vanwege de bijzondere verkaveling en vanwege het feit dat het sinds enkele jaren onderdeel is van het Van Eesterenmuseumgebied, waarbinnen nu nog een uitstekende staalkaart van de woningbouw uit de wederopbouwperiode zichtbaar is. De blokken hebben een aanduiding orde 2 op de waardekaarten voor de AUP-gebieden gekregen. Wel is het een feit dat de architectuur door renovaties (deels) visueel is aangetast.

In het vernieuwingsplan voor Slotermeer uit 2008 wordt uitgegaan van sloop. Hoewel dit vernieuwingsplan tot op heden niet door de gemeenteraad is vastgesteld, werkt Eigen Haard al aan de uitwerking van de plannen voor de strook. Conform de wens van de toenmalige deelraad van Geuzenveld-Slotermeer worden wij door Eigen Haard bij deze stappen betrokken. In het afgelopen jaar hebben wij een aantal keer overleg gehad. Tijdens deze gesprekken hebben we gesproken over het participatieplan, de eerste schetsen gezien, en onze visie ingebracht.

Door de renovaties uit het verleden en de opdeling van de strook onder verschillende corporaties is de oorspronkelijke visuele eenheid aangetast. Wij zijn dan ook blij dat het stadsdeel en Eigen Haard wensen dat de strook weer een eenheid moet worden, en daarom als één geheel wordt herontwikkeld. Problematisch is echter dat sloop de enige weg voor Eigen Haard lijkt te zijn. Wij zullen niet ontkennen dat de blokken nu, mede door langdurig achterstallig onderhoud, in matige conditie zijn. De woonkwaliteit laat te wensen over. De noodzaak van sloop, waar Eigen Haard zich op beroept, staat echter allerminst vast. Niet alleen heeft het architectenbureau Van Schagen, bekend van o.a. de Dudokhaken, reeds in een studie in opdracht van het toenmalige stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer aangetoond dat renovatie goed mogelijk is, ook zien we elders steeds meer voorbeelden van succesvolle renovatie van aireyblokken. Zo zijn de afgelopen jaren onder andere complexen in Schiedam, Bussum en Tilburg gerenoveerd. De bewoners zijn daar nu zeer tevreden en de vaak slechte isolatie van aireywoningen heeft men op verschillende manieren succesvol aangepakt. De woningen zijn dus weer van deze

tijd. De kennis over de omgang met aireyblokken groeit door dit soort projecten in feite met de dag. We weten nu al meer dan in 2008, toen het sloopbesluit werd genomen.

Omdat sloop-nieuwbouw in het Van Eesterenmuseumgebied alleen is toegestaan wanneer dit om (bouw- en woon-)technische of programmatische redenen strikt noodzakelijk is, zijn wij kritisch over de weg die Eigen Haard bewandelt. Onze organisaties zijn van mening dat er meer onderzoek naar de mogelijkheden van renovatie van de blokken gedaan zou moeten worden. Alleen wanneer voor iedereen inzichtelijk is wat er wel en niet kan met de blokken, en wat bepaalde ingrepen kosten, kan er een goed besluit worden genomen over de toekomst van dit erfgoed. Wij hebben daarom diverse malen een pleidooi gehouden voor een competitie voor de strook. Binnen deze competitie zou volgens ons een aantal architecten onderzoek moeten doen naar renovatie, enkele andere naar sloop-nieuwbouw. Deze competitie levert als het goed is keiharde feiten op, op basis waarvan u een goed besluit kan nemen. Eigen Haard reageert tot op heden afwijzend op dit idee. Wel hebben wij steun ontvangen van wethouder Gehrels van het College van B en W.

Tijdens een overleg met Eigen Haard hebben wij de eerste schetsen voor de nieuwbouw gezien. Van deze plannen, die overigens niet meer dan een concept zijn, zijn wij geschrokken. Zo was de architectuur zeer modieus getekend. Dat past niet in het museumgebied. Ook zal er vanwege veranderingen in de indeling van de nu open ruimte rond de flats (omdraaien tuinen en parkeren) ook een forse verdichting ontstaan. De unieke verkaveling blijft in de plannen in deze vorm onvoldoende behouden. Het idee om de nu deels groene stoep verder te verstenen vormt een verdere aantasting van de tuinstad. Tevens is het idee om aan de zijde van de spoorbaan een groter volume te realiseren een punt van zorg.

Bij het lezen van het participatieplan en de startnotitie viel ons allereerst op dat er geen enkele melding wordt gemaakt van het idee van behoud/een competitie. Onze organisaties en het erfgoed worden genoemd, maar dan alleen in relatie tot sloop-nieuwbouw en het behoud van de verkaveling. Hierdoor ontstaat een onjuist beeld, en lijkt het aan het begin van het traject reeds of wij instemmen met de voorstellen. Jammer is ook dat er weinig gezegd wordt over de kwaliteiten van de huidige bebouwing. Er wordt gesproken over het behoud van de stedenbouwkundige eenheid en de realisatie van een 'versterkte architectonische eenheid'. Daarmee negeert men dus de bijzondere architectuur en wordt renovatie/samenvoeging op voorhand al uitgesloten. Er zitten tevens bijna geen architectuurfoto's in de stukken en er wordt geen informatie gegeven over de 'slechte' bouwkundige staat. Tot slot de gefaseerde bouw. Die wordt, zo vrezen wij, gehanteerd om op het laatste moment woningtypen te kunnen vaststellen om op de markt van dat moment in te kunnen spelen. Dat is opportunistisch en gebruik van die mogelijkheid kan ten koste gaan van de stedenbouwkundige/architectonische eenheid.

Wij hopen dat de leden van de stadsdeelraad net als onze organisaties kritisch zijn over de genoemde documenten en vanwege het belang van het Van Eesterenmuseum zullen aandringen op meer onderzoek naar de mogelijkheden van de bestaande woningen.

Indien er vragen zijn vernemen wij dit graag.

Hoogachtend,

Vereniging Promotie Westelijke Tuinsteden (ProWest)
t.a.v. Erik Swierstra, Tineke Rombout
Jan Tooropstraat 6
1062 BM Amsterdam
post@prowest.nl

Erfgoedvereniging Heemschut, Commissie Amsterdam.
t.a.v. Norman Vervat
Vondellaan 6
1217 RX Hilversum
vervat2000@yahoo.com
035-6244320

Cuypersgenootschap, Werkgroep Amsterdam.
t.a.v. Ludy Giebels
Pieter Pauwstraat 9
1017 ZJ Amsterdam
ludygiebels@xs4all.nl